

Briselē, 2026. gada 6. februārī
(OR. en)

6010/26

**Starpiestāžu lieta:
2025/0555 (COD)**

COMPET 149	ECOFIN 153
IND 93	COH 19
MI 99	INDEF 50
CADREFIN 46	CULT 15
FIN 206	CYBER 46
RECH 46	JAI 156
ESPACE 22	DIGIT 31
CONSOM 37	DATAPROTECT 33
DUAL USE 7	FREMP 36
EDUC 30	RELEX 150
TELECOM 51	COPS 78
ENER 48	UD 22
ENV 92	AUDIO 16
CLIMA 46	PROCIV 17
AGRI 90	IPCR 10
TRANS 51	MAP 49
SAN 64	FISC 64
PHARM 10	CODEC 164
BIOTECH 6	IA 23
POLMIL 64	CSC 91
POLGEN 23	

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome

Temats: *Gatavošanās Konkurētspējas padomei (Iekšējais tirgus, rūpniecība, pētniecība un kosmos) 2026. gada 26. februārī*

Regula, ar ko izveido Eiropas Konkurētspējas fondu: stratēģiskās noturības rīks MVU un Eiropas vērtības ķēdēm

– *politikas debates*

Gatavojoties politikas debatēm Konkurētspējas padomē 2026. gada 26. februārī, pielikumā pievienota prezidentvalsts informatīva piezīme “Regula, ar ko izveido Eiropas Konkurētspējas fondu: stratēģiskās noturības rīks MVU un Eiropas vērtības ķēdēm”.

Eiropas Konkurētspējas fonds: stratēģiskās noturības rīks MVU un Eiropas vērtības ķēdēm

Eiropas vērtības ķēdes tādās kritiski svarīgās nozarēs kā tīras tehnoloģijas, biotehnoloģijas un progresīvie materiāli joprojām ir sadrumstalotas un pakļautas atkarībai, bet tas ierobežo ES spēju palielināt savu noturību un konkurēt pasaules mērogā. Pieaug ES atkarība no trešo valstu piegādātājiem attiecībā uz konkrētiem komponentiem, jo īpaši attiecībā uz izejvielām un starpposma ražošanas resursiem, kas vajadzīgi divējādās pārkārtošanās procesiem ¹. Kritiskākais ir tas, ka Eiropas inovācija saskaras ar “nāves ieleju” – lai gan ES izceļas ar jaunuzņēmumu radīšanu, šie uzņēmumi posmā, kad tie mēģina pāriet no prototipa uz ražošanu un augt, atduras pret “finansējuma klinti”. Šo augošu uzņēmumu deficītu Eiropas privātais riska kapitāls joprojām neaizpilda, un tas liek novatoriem ar augstu potenciālu vai nu pārdot ārvalstu konkurentiem, vai pārcelties uz citu vietu vai stagnēt, tādējādi pārvietojot ES rūpniecisko jaudu uz trešām valstīm ². Tiek lēsts, ka tas ne tikai rada ievērojamu slogu ES produktivitātei salīdzinājumā ar ASV, bet arī būtiski ierobežo stratēģisko nozaru spēju paļauties uz diversificētu Eiropas piegādātāju bāzi un veidot noturīgas vērtības ķēdes un konkurētspējīgas ekosistēmas.

¹ Eiropas Komisija. (2024). 2024. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju (COM(2024) 77 final), 14.–16. lpp. (Apstiprina pastāvīgo stratēģisko atkarību sensitīvās ekosistēmās); Eiropas Komisija. (2024). Eiropas konkurētspējas nākotne – A daļa (Mario Dragi ziņojums), 42.–45. lpp. (Par atkarības padziļināšanos no kritiski svarīgu tehnoloģiju piegādātājiem ārpus ES).

² Eiropas Komisija. (2024). Eiropas konkurētspējas nākotne – B daļa (Mario Dragi ziņojums), 2. iedaļa “Inovācijas plaisas novēršana”, 58.–60. lpp.

Eiropas Konkurētspējas fonds (EKF) ir ne tikai jauns budžeta piešķirums, bet arī stratēģiska politikas svira. EKF ir izveidots, lai novērstu vienotā tirgus finanšu vides sadrumstalotību. Tieši reaģējot uz “investīciju klinti”, ko savos ziņojumos konstatējuši Dragi un Leta, EKF nolūks ir konsolidēt finanšu instrumentus vienotā, saskaņotā īstenošanas platformā³. Tās galvenais industriālais mērķis ir izveidot “raitu investīciju ciklu” Eiropas uzņēmumiem, tostarp, izmantojot uz dotācijām balstīta atbalsta un riska mazināšanas instrumentu kopumu, kas pielāgots dažādiem uzņēmumu izaugsmes posmiem. Saskaņojot noteikumus un centralizējot resursus, EKF mērķis ir ļaut MVU ar augstu potenciālu vai kritiski svarīgiem MVU tieši pāriet no pirmskomercializācijas pētniecības uz rūpnieciskās ražošanas izvēšanas posmu bez grūtībām, ko rada atkārtota pieteikšanās savstarpēji pretrunīgu regulatīvo režīmu dēļ⁴. Tāpēc katrs EKF politikas logs atbalstīs īpašas MVU darbības nolūkā palielināt plašu MVU dalību programmā. Turklāt EKF rīcībā būs visa ES budžeta rīkkopa, lai piesaistītu papildu publiskās un privātās investīcijas visā investīciju ciklā.

Lai gan ES ir sekmīgi apzinājusi savas stratēģiskās atkarības, saistībā ar mūsu vērtības ķēdēm joprojām nav atrisināts būtisks elements. Noturība netiek panākta tikai ar izejvielu nodrošināšanu vai atbalstu galīgajai montāžai (t. i., gigarūpnīcām); lai to panāktu, ir jāpievēršas arī piegādes ķēdes “trūkstošajam vidum”, veicinot stabilu komponentu ražotāju, piegādātāju, novatoru un tehnoloģiju nodrošinātāju ekosistēmu, kurā lomas galvenokārt pilda MVU⁵. EKF veicinās inovācijas, privātā finansējuma un industriālo ekosistēmu izveidi, sadarbību un paplašināšanu. Dažu EKF darbību, piemēram, konkrētām nozarēm specifisku MVU darbību, ES tehnoloģiju līderu un vērtības ķēžu veidotāja, mērķis ir pievērsties šim aspektam.

³ Eiropas Komisija. (2024). Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2024–2029), 10.–11. lpp. (Ierosina EKF kā daļu no tīras rūpniecības kursa, lai nodrošinātu investīciju spējas stratēģiskajās tehnoloģijās); Eiropas Parlamenta Izpētes dienests. (2025). Eiropas Konkurētspējas fonds: pārskats, 2. lpp. (Par esošo instrumentu konsolidāciju).

⁴ Eiropas Komisija. (2024). Eiropas konkurētspējas nākotne – B daļa (Mario Dragi ziņojums), 5. iedaļa, 280.–285. lpp. (Par nepieciešamību racionalizēt finansējumu no laboratorijas līdz rūpnīcai un novērst regulējuma problemātiskos aspektus).

⁵ Eiropas Komisija. (2021). Dienestu darba dokuments: Stratēģiskā atkarība un jaudas (SWD(2021) 352 final), 14.–16. lpp. (Tiek uzsvērts, ka atkarība bieži vien izriet no konkrētiem piegādes ķēdes segmentiem, kuros dominē ārvalstu MVU).

Noturība ir atkarīga no visas industriālās ekosistēmas, nevis tikai no izolētiem līderiem. Tāpēc mazie un vidējie novatori var būt un tiem ir jābūt vērtības ķēdes pamatelementam. Tie nodrošina nišas risinājumus vērtības ķēdes galvenajos mezglos, ir elastīgi krīzes situācijās, ir galvenie novatori un var veicināt diversifikāciju, sniedzot alternatīvus risinājumus importam ⁶. Turklāt nozarēs, ko raksturo strauja tehnoloģiskā aprīte, būtisks konkurētspējas faktors ir ātrums. EKF ir jāuzņemas izšķiroša loma saistībā ar pielāgošanos straujas izaugsmes uzņēmumiem nepieciešamajai elastībai un ātrumam, nodrošinot, ka ES neturpinās zaudēt savus visnovatoriskākos aktīvus konkurentiem no trešām valstīm, kas piedāvā ātrāku un vienkāršāku piekļuvi kapitālam.

Delegācijas ir aicinātas izteikt viedokli par šādiem jautājumiem:

- Kā mēs varam nodrošināt, ka liela mēroga investīciju projektos Eiropas MVU tiek efektīvi integrēti piegādes ķēdēs, nodrošinot, ka mūsu industriālā ekosistēma saglabājas stabila?
- Kā EKF var nodrošināt, ka riska mazināšanas instrumenti efektīvi piesaista privāto kapitālu tikpat ātri kā trešo valstu konkurenti un bez ilgtermiņa atkarības no publiskajām subsīdijām, tādējādi nodrošinot “raitu investīciju ciklu”, kas MVU vajadzīgs, lai izdzīvotu “nāves ielejā”?

⁶ JRC, 2023. gads. Pusvadītāji Eiropas Savienībā, kopsavilkuma dokuments par Eiropas Pusvadītāju ekspertu grupas darbību (Par to, kā mērķtiecīgi politikas pasākumi var stiprināt ES konkurētspēju pusvadītāju nozarē, jo īpaši, atbalstot MVU, nišas dalībniekus un izmēģinājuma līnijas, uzlabojot piekļuvi ražošanas infrastruktūrai un stiprinot integrāciju visās vērtības ķēdēs)